

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

ÎNTREBĂRI ŞI RĂSPUNSURI PENTRU AVOCAŢI

2014

Acest ghid este destinat avocaţilor care intenţionează să aducă un caz în faţa Curţii Europene a Drepturilor Omului.
Conţine informaţii şi sfaturi practice pentru a îi ajuta atât în:

1. procedurile în fata instanţelor naţionale înainte de aducerea cazului în faţa Curţii Europene a Drepturilor Omului cât şi
2. în procedurile în faţa Curţii şi
3. în timpul aplicării hotărârilor Curţii.

Cu toate acestea, ghidul practic oferă doar informaţii cheie. Nu poate înlocui referirile la documentele principale relevante, în special cele disponibile pe site-ul web al Curţii (www.echr.coe.int), jurisprudenţa organelor de la Strasbourg şi literatura generală cu privire la legislaţia Convenţiei Europene a Drepturilor Omului ("Convenţia").
Curtea Europeană a Drepturilor Omului este denumită în continuare "CEDO" sau "Curtea".

CONTACT:
Consiliul Barourilor şi Societăţilor de Avocatură din Europa
Rue Joseph II, 40/8
1000 Brussels (Belgium)
T +32(0)2 234 65 10
F +32(0)2 234 65 11

ccbe@ccbe.eu

www.ccbe.eu Urmăriţi-ne pe

Cuvânt înainte de Dean Spielmann,
Preşedintele Curţii Europene a Drepturilor Omului

Îmi face o deosebită plăcere să prezint cu ocazia lansării sale, ghidul practic pentru avocaţii care reprezintă solicitanţi în faţa Curţii Europene a Drepturilor Omului ("Curtea"), conceput sub auspiciile Consiliului Barourilor şi al Societăţilor de Avocatură din Europa (CCBE), deoarece fiind un avocat practicant şi un membru activ al CCBE de mulţi ani, iar acum judecător şi preşedinte al Curţii, pot aprecia adevărata valoare a unei astfel de unelte unice şi folositoare.

În opinia mea, deşi Ghidul este destinat în primul rând avocatiilor, nu trebuie uitat faptul că acesta se referă la procedura din faţa unui tribunal a drepturilor omului, venind în ajutorul avocaţilor la navigarea în apele câteodată tehnice ale procedurilor din faţa Curţii, susţinând în acelaşi timp interesele clienţilor: a cetăţenilor europeni.

Cu toate acestea, deşi Ghidul abordează în mod corect subiectul procedurilor la nivel naţional înainte de a fi adusă în discuţie jurisdicţia internaţională a Curţii, pot discerne o utilizare mai largă a acestuia, în special în rândul judecătorilor naţionali, procurorilor şi altor participanţi la administrarea justiţiei.

În termeni mai concreţi, Ghidul încurajează avocaţii să testeze argumentele clienţilor în conformitate cu Convenţia Europeană a Drepturilor Omului ("Convenţia") în faţa autorităţilor naţionale şi prin aceasta, să-i implice în interpretarea şi aplicarea Convenţiei.

În mod simbolic lansarea Ghidului coincide cu intrarea în vigoare a Articolului 47 al Regulamentului Curţii, modificat în mod semnificativ, care introduce condiţii mai stricte pentru solicitările adresate Curţii. Astfel, Ghidul poate fi unul dintre primele instrumente referitoare la procedurile de prezentare a cazurilor în faţa Curţii, în conformitate cu noile reguli.

Am încrederea că acest Ghid va ajuta la rezolvarea la nivel naţional a multor probleme legate de Convenţie, numărul cazurilor fără speranţă trimise Curţii va fi redus, iar calitatea generală a solicitarilor meritorii către Curte va fi îmbunătăţită.

După părerea mea, acest lucru va permite Curţii să-şi concentreze resursele asupra cazurilor care merită atenţie, contribuind astfel la consolidarea şi dezvoltarea progresivă a legislaţiei Convenţiei.

Felicitări şi mult succes!

1 Procedurile naţionale înainte de prezentarea unui caz la CEDO

1. În ce etapa a procedurilor din fata instanţelor de judecată naţionale trebuie invocată încălcarea drepturilor omului?

Încălcarea Convenţiei trebuie invocată în prima etapă în faţa instanţelor de judecată naţionale, astfel încât o posibilă cerere către CEDO să poată fi trimisă de la început. Mai mult decât atât, în situaţia în care un caz implică încălcări ale drepturilor fundamentale, avocaţii trebuie să încerce să determine instanţa naţională să stabilească aceste încălcări, iar în cazul în care instanţa naţională constată că există încălcări, nu mai este necesară o cerere ulterioară la CEDO. Încălcarea articolelor Convenţiei trebuie invocată separat la prima instanţă, cu referiri specifice către articolele aplicabile ale Convenţiei. Este recomandat să se invoce aceleaşi argumente legate de Convenţie la apel şi la cea mai înaltă instanţă, sau orice altă curte constituţională sau de casaţie care acţionează ca ultimă instanţă. Principiul subsidiarităţii cere ca instanţele naţionale să aibă posibilitatea de a lua în considerare şi de a repara pretinse încălcări. În cazul în care aceste încălcări nu au fost reparate poate fi trimisă Curţii o solicitare.

2. Este obligatorie adresarea către cea mai înaltă curte naţională înainte de trimiterea solicitării la CEDO?

Trebuie făcut întotdeauna apel la cea mai înaltă instanţă a unui stat înainte de a trimite o solicitare către CEDO pentru a evita riscul ca CEDO să declare inadmisibilă cererea din cauza neepuizării căilor de recurs interne, în conformitate cu articolul 35(1) al Convenţiei. În unele state pot exista cazuri în care nu este necesar un apel la cea mai înaltă instanţă, de exemplu dacă acea instanţă a pronunţat deja hotărârea cu privire la punctul de lege în discuţie. În astfel de cazuri avocatul în cauză trebuie să analizeze cu atenţie legislaţia internă relevantă, poziţia celei mai înalte instanţe naţionale, precum şi jurisprudenţa CEDO. Convenţia cere doar epuizarea cailor de atac domestice, care sunt relevante pentru presupusele încălcări şi care sunt adecvate şi eficiente.

3. Este importantă epuizarea tuturor căilor de atac naţionale disponibile?

Epuizarea tuturor căilor de atac naţionale disponibile este esenţială. Imposibilitatea de a face apel la toate instanţele naţionale, inclusiv la cea mai înaltă instanţă a statului, poate avea ca rezultat declararea solicitării ca fiind inadmisibila de către CEDO, în conformitate cu articolul 35 al Convenţiei. Sistemul Convenţiei este fondat pe principiul subsidiarităţii. În cazul în care un aplicant nu a epuizat căile de atac interne, CEDO va concluziona că sistemul juridic naţional a fost lipsit de posibilitatea de a revizui plângerile bazate pe articolele Convenţiei.

4. Cum trebuie invocată o încălcare a Convenţiei Europene a Drepturilor Omului?

Orice încălcare a Convenţiei trebuie invocată separat. Este recomandabilă invocarea încălcării unor articole specifice ale Convenţiei, mai degrabă decât o încălcare generală sau abstractă a principiilor juridice. În mod similar, precizia este necesară conform presupuselor consecinţe care îi sunt cerute tribunalului să le deducă din încălcări. De exemplu, dacă este invocată încălcarea dreptului la proces în intervalul unei perioade rezonabile (Articolul 6(1) CEDO) în contextul unui proces penal naţional, sancţiunea solicitată trebuie să fie formulată clar: încetarea procedurilor sau recunoaşterea circumstanţelor atenuante (care reprezintă sancţiunile alternative la încălcarea dreptului la un proces corect în conformitate cu jurisprudenţa Curţii).

5. Cum trebuie invocată jurisprudenţa CEDO în procedurile naţionale?

Este oportun să ne bazăm pe jurispridenta CEDO în faţa instanţelor naţionale prin referire la hotărâri anterioare ale Curţii în ceea ce priveşte încălcarea articolului/-elor Convenţiei în cauză. Hotărârile CEDO în ceea ce priveşte aceste încălcări trebuie menţionate complet, inclusiv trimiterile către anumite paragrafe privind încălcările invocate în hotărâri CEDO în cazuri similare.

Avocaţii nu trebuie să se limiteze doar la hotărârile CEDO referitoare la acelaşi stat pârât. Este recomandabil să se ia în considerare toate deciziile CEDO similare, referitoare la ţările cu un sistem juridic similar.

6. Ridicarea problemei încălcărilor drepturilor fundamentale trebuie efectuată întotdeauna în scris?

Este recomandat ca acuzaţiile de încălcare a Convenţiei să fie făcute în scris, cum ar fi observaţii scrise, note scrise la instanţa de judecată sau alte concluzii scrise. În primul rând, caracterul adecvat al invocării incălcării drepturilor omului nu mai este discutabil iar judecătorii trebuie să stabilească aceste probleme. Mai mult decât atât, în cazul în care încălcările au fost invocate în scris, avocatul va putea folosi aceste documente la fiecare etapă a procedurii naţionale, iar în cele din urmă în faţa CEDO.

7. Ce sfaturi trebuie date unui client?

Este important pentru avocaţi să-şi consilieze clienţii cât mai complet şi mai exact posibil pentru a indica aspectele legale importante. O analiză vagă a problemelor este nefolositoare pentru client şi poate duce la un eşec prematur, înainte de a ajunge la CEDO. În acest scop, faptele relevante ar trebui stabilite cât mai precis posibil. Identificarea precisă a faptelor concrete referitoare la caz este necesară pentru a evita ambiguitatea sau inexactitatea în ceea ce priveşte articolele relevante ale Convenţiei şi orice imprecizie în deciziile instanţelor naţionale, care ar putea rezulta dintr-o analiză simplificată a drepturilor pretins încălcate.

8. Cum trebuie prezentată o încălcare a drepturilor la CEDO?

Avocaţii trebuie să evite invocarea încălcărilor abstracte a unuia sau mai multor drepturi garantate de Convenţie. Încălcările pretinse trebuie invocate cu precizie, prin identificarea încălcării unuia sau mai multor drepturi fundamentale protejate de articolul/-ele Convenţiei sau a unuia dintre Protocoalele sale. Trebuie citate extrase foarte specifice ale hotărârilor CEDO anterioare şi trebuie explicată relevanţa acestora (inclusiv citarea hotărârii şi referirea paragrafului).

9. Cum trebuie pregătit un caz în timpul procedurilor naţionale?

Avocaţii nu trebuie să uite să alcătuiască un dosar bine documentat, de îndată ce procedurile judiciare naţionale încep, actualizându-l la fiecare etapă a procedurilor pentru a avea un dosar complet în cazul în care procedurile se încheie la cea mai înaltă instanţă. Dosarul trebuie să cuprindă dovezile, toate documentele judiciare (pledoariile, observaţiile scrise, ordinele judecătoreşti, etc.), extrase din comentariile drepturilor omului, precum şi hotărâri naţionale şi ale CEDO relevante.

10. Ce abordare trebuie adoptată la sfârşitul procedurilor naţionale?

Când toate căile de apel din fata instanţelor naţionale au fost epuizate, este recomandabil ca avocatul să ofere o consiliere cuprinzătoare cu privire la şansele de reuşită la CEDO. Consilierea trebuie să identifice exact limita de timp pentru solicitarea Curţii, care în prezent este de şase luni de la data hotărârii finale naţionale (perioada care va fi redusă la patru luni în momentul în care toate statele membre au ratificat Protocolul 15). Consilierea trebuie să cuprindă o recapitulare a ultimelor hotărâri relevante din baza de date HUDOC a CEDO. Avocatul trebuie să explice cu atenţie şi onestitate perspectivele admisibilităţii cazului şi toate posibilele dificultăţi. În acest sens, avocatul trebuie să analizeze şi să explice subiecte cheie, cum ar fi procedura de judecător unic, statistici de inadmisibilitate, durata procedurilor de la Strasbourg, costurile estimate ale procedurilor şi normele privind satisfacţia echitabilă. Este important de specificat clienţilor în mod clar şi repetat că CEDO nu este o cale de atac în plus sau “a patra instanţă".

Trebuie ţinut cont de termenul limită exact al perioadei de timp pentru a depune solicitarea, cum ar fi cazul în care acesta cade într-un weekend, deoarece reglementările naţionale pot fi diferite de cele ale Curţii. În mod similar, trebuie să se acorde atenţie problemelor specifice, cum ar fi calcularea termenului pentru depunerea unei solicitări la CEDO în cazul mai multor perioade non-consecutive de arest preventiv (vezi *Idalov v Rusia*, Cerere nr. 5826/03).

Doar depunerea unei cereri complete însoţită de documentele relevante întrerupe perioada de 6 luni. Trimiterea documentelor prin fax sau e-mail nu este suficientă şi nu va constitui o amânare a perioadei (vezi mai jos, întrebările 16 şi 17).

11. Care sunt paşii ce trebuie urmaţi atunci când un avocat este consultat prima dată după terminarea procedurilor naţionale?

Dacă un avocat este consultat prima dată la sfârşitul procedurilor naţionale, de ex. dacă avocatul preia cazul în această etapă, întregul caz trebuie revizuit pentru ca avocatul să poată sfătui clientul în legătură cu posibilitatea de a avea succes la CEDO. Documentele relevante vor fi pregătite şi elaborate în timp util (scrisoare de reprezentare, formular de cerere, etc.) iar avocaţii trebuie, desigur, să asigure expertiza efectivă în domeniul Convenţiei Europene a Drepturilor Omului.

12. Ce alte probleme pot apărea în aceste cazuri?

Avocaţii trebuie să fie pregătiţi să abordeze probleme specifice şi să-şi sfătuiască clienţii, în cazul în care acestea apar. Astfel de probleme includ masur provizorii, proceduri în fata Marii Camere, hotărâri pilot, urmărirea unei hotărâri după constatarea unei încălcări, asistenţă juridică, declaraţii electronice, soluţionări amiabile, cereri de anonimat, declaraţii unilaterale şi ce limbi pot fi utilizate, precum şi

problemele procedurale care pot apărea, cum ar fi coordonarea, atunci când mai mulţi avocaţi sunt apelaţi, comunicarea cu curtea, şi relevanţa altor proceduri internaţionale.
Avocaţii sunt sfătuiţi să verifice în mod regulat pagina web a CEDO pentru informaţii cu privire la cazurile comunicate, să consulte în mod frecvent baza de date a Curţii şi biblioteca şi să folosească aplicaţia de demonstrare furnizată de site-ul Curţii.
În cele din urmă, avocaţii trebuie să verifice existenta vreunei modificări în procedura Curţii.
În cazul în care are loc o schimbare de avocaţi, pentru a asigura continuitatea reprezentării, avocatul precedent trebuie să transfere dosarul noului avocat, împreună cu toate informaţiile despre procedurile aflate în aşteptare la CEDO.

13. Este posibilă adresarea unei solicitări la CEDO în ceea ce priveşte un act al Uniunii Europene?

Solicitarea cu privire la o încălcare ce rezultă dintr-o decizie sau un act al unei instituţii a Uniunii Europene nu poate fi efectuată direct la CEDO. Este de competenţa instanţelor naţionale să adreseze o întrebare Curţii de Justiţie a Uniunii Europene (CJUE), legată de interpretarea legislaţiei Uniunii sau a validităţii actelor adoptate de instituţiile, organele, oficiile şi agenţiile Uniunii, pentru pronunţarea unei hotărâri.
Problema unei presupuse încălcări a Convenţiei poate fi ridicată în cele din urmă într-o solicitare către CEDO, chiar şi după o hotărâre a CJUE cu privire la acelaşi punct (a se vedea de exemplu hotărârea Marii Camere din 30 iunie 2005, Cererea nr. 45036/98). Situaţia se poate schimba când Uniunea Europeană adera la Convenţie.

14. Cât de importantă este continuarea educaţiei cu privire la Drepturile Omului?

Continuarea educaţiei cu privire la Drepturile Omului este fundamentală pentru avocaţi. Aceştia sunt sfătuiţi să participe la cursuri şi seminarii referitoare la probleme legate de Drepturile Omului şi să urmărească evoluţiile în jurisprudenţa CEDO. Citirea textelor de specialitate este, de asemenea, recomandată.
Există un program european pentru educarea profesioniştilor din domeniul juridic în Drepturile Omului (Programul AJUTOR) la care Consiliul Barourilor şi Societăţilor de Avocatură este partener. Acest program sprijină statele membre ale Consiliului European în implementarea Convenţiei la nivel naţional şi se referă în special la avocaţi.
În cele din urmă, este încurajată cunoaşterea limbilor oficiale ale Curţii pentru ca un avocat să reprezinte şi să sprijine în mod adecvat un client.

15. Care sunt instrumentele disponibile părţilor şi avocaţilor?

Există multe instrumente disponibile pentru a informa ambele părţi şi avocaţii despre procedurile din faţa Curţii şi despre legislaţia referitoare la Drepturile Omului. Site-ul CEDO (http://www.echr.coe.int) oferă o versiune simplificată a Convenţiei şi a Protocoalelor sale precum şi acces la baza de date HUDOC, note informative despre jurisdicţie, un ghid practic cu privire la admisibilitate, şi multe alte resurse. Multe dintre site-urile web naţionale oferă, de asemenea, informaţii cu privire la Drepturile Omului (vezi întrebarea 28).

2 Procedurile în fata CEDO

16. Care este termenul limită pentru depunerea unei solicitări la CEDO?

Curtea poate rezolva doar problemele care sunt depuse în interval de şase luni de la data la care ultima hotărâre naţională a fost luată (Articolul 35(1)). Trebuie menţionat faptul că Protocolul 15, care va intra în vigoare după ratificarea de către toate statele membre ale Consiliului Europei, va reduce perioada de la 6 luni la 4 luni.

Această perioadă începe de la data hotărârii finale a celei mai înalte autorităţi naţionale competente, în cursul epuizării cailor de recurs interne. Perioada de 6 luni începe în ziua în care solicitantul sau avocatul acestuia primesc notificarea hotărârii.

Astfel începutul perioadei este, prin urmare, fie dată hotărârii curţii, fie dată la care solicitantul şi/sau avocatul primesc notificarea hotărârii. Ultima zi a perioadei de şase luni este ultima zi calendaristica, chiar dacă aceasta cade într-o duminică sau într-o zi de sărbătoare.

În mod ideal avocaţii ar trebui să depună solicitarea la Grefa CEDO cât mai repede posibil şi în orice caz înainte de expirarea termenului. Timpul de depunere a solicitării va înceta să fie calculat doar în momentul depunerii unei cereri complete care să îndeplinească cerinţele Articolului 47 al Regulamentului Curţii.

http://www.echr.coe.int/Documents/Rule_47_of_the_Rules_of_Court_2014_1_ENG.pdf

Solicitarea va fi înregistrată numai în cazul în care Curtea primeşte o cerere completă şi inclusiv toate documentele necesare. Prin urmare, avocaţii sunt sfătuiţi să trimită formularul de cerere cu câteva săptămâni înainte de expirarea perioadei de şase luni, pentru a permite, dacă este necesar, adăugarea sau furnizarea altor documente suplimentare în perioada de 6 luni, pentru a evita riscul respingerii solicitării.

17. Ce trebuie să includă formularul de cerere?

Formularele de cerere sunt furnizate de către Grefă şi sunt disponibile în format PDF în secţiunea "Solicitanţi" a site-ului web al Curţii. Articolul 47 al Regulamentului (noul text care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2014) enumera informaţiile care trebuie incluse în cerere. O broşură pregătită de Grefă explică modul de completare a cererii. Cererile pot fi completate în orice limbă oficială a unui stat membru al Consiliului Europei.

http://www.echr.coe.int/Documents/Notes_for_filling_in_the_Application_Form_2014_1_ENG.pdf

(această broşură este disponibilă în majoritatea limbilor oficiale ale statelor membre ale Consiliului Europei)

Este esenţial ca toate informaţiile necesare într-o aplicaţie să fie furnizate cât mai precis şi exact posibil. Imposibilitatea de a furniza informaţii precise şi corecte poate avea ca rezultat respingerea solicitării de către Curte. Dacă este necesar, la cerere pot fi ataşate informaţii suplimentare, care să nu depăşească însă numărul de 20 de pagini.

Preşedintele Curţii a emis o directivă pentru depunerea unui caz la Curte, în care sunt explicaţi paşii necesari pentru solicitări individuale conform Articolului 34 al Convenţiei: vezi

http://www.echr.coe.int/Documents/PD_institution_proceedings_ENG.pdf (acest ghid este disponibil în majoritatea limbilor oficiale ale statelor membre ale Consiliului Europei)
Împuternicirea acordată de solicitant avocatului său face parte acum din formularul de cerere şi trebuie completată, datata şi semnată (semnătură în original) de către solicitant.
Vă rugăm să reţineţi că o cerere incompletă nu va fi examinată şi înregistrată de către Curte. În cazul în care a fost depusă o cerere incompletă, avocaţii trebuie prin urmare să prezinte un nou formular de cerere, completat corespunzător şi cu ataşamente, în intervalul de 6 luni prevăzut de articolul 35(1).

18. Ce documente trebuie ataşate la o cerere?

Formularul de cerere trebuie susţinut de copii (niciodată documentele originale, traducerile nu sunt necesare) a hotărârilor instanţelor naţionale, documente care să confirme respectarea perioadei limită de 6 luni (cum ar fi notificarea primirii hotărârii finale), şi pledoariile şi observaţiile din timpul primei instanţe şi de la apel, arătând că a fost ridicată problema Convenţiei în faţa instanţelor naţionale. Acestea din urmă trebuie incluse deoarece hotărârile nu includ întotdeauna chestiunile de drept referitoare la Convenţie, care au fost ridicate de avocaţi în timpul procedurilor, deoarece hotărârile naţionale nu menţionează argumentele aduse în faţa lor.
La cerere pot fi ataşate şi alte documente referitoare la hotărârile sau măsurile care sunt contestate (cum ar fi transcrieri, rapoarte medicale sau de altă natură sau declaraţiile martorilor). Copiile tuturor acestor documente şi hotărâri trebuie numerotate cronologic cu referire exactă către titlul documentelor. Pentru orice observaţii suplimentare (care sunt limitate la 20 de pagini), documentele anexate pot fi menţionate după numărul lor de referinţă.

19. Cum şi cui trebuie trimise cererea şi documentele?

Cererea şi documentele ataşate trebuie trimise prin poştă către grefierul Curţii. Este recomandat să trimiteţi documentele cu confirmare de primire, în scopul de a avea o dovadă oficială scrisă referitoare la data depunerii cererii.
O cerere trimisă prin fax este considerată ca incompletă şi nu va întrerupe perioada limită de 6 luni, deoarece Curtea trebuie să primească formularul de cerere semnat în original.
Atunci când un solicitant sau avocat depune cereri referitoare la fapte diferite pentru mai mulţi solicitanţi, un formular de cerere completat corespunzător trebuie utilizat pentru fiecare solicitant şi fiecărei cereri trebuie ataşată documentaţia pentru fiecare individ în parte.
În cazul în care cererea este depusă pentru mai mult de 5 solicitanţi, avocatul trebuie să furnizeze – suplimentar faţă de celelalte formulare – un tabel în format Microsoft Excel cu numele şi datele tuturor solicitanţilor. Şablonul tabelului poate fi descărcat de pe site-ul Curţii.
Avocaţii vor fi informaţi prin poştă dacă cererea a fost înregistrată (dacă este completă) şi vor primi un număr de caz şi un set de etichete cu coduri de bare care trebuie ataşate tuturor comunicărilor ulterioare cu Grefa Curţii.

20. Cum trebuie să comunice solicitanţii şi/sau avocaţii acestora cu Grefa Curţii?

Corespondenţa cu Grefa Curţii se realizează exclusiv în scris. Nu este posibilă comunicarea pe cale orală cu Grefa în legătură cu un caz.

Orice comunicare cu Grefa trebuie realizată prin poştă, fie că este vorba de o întrebare, o solicitare de informaţii, un document suplimentar sau o modificare a adresei sau stării civile a solicitantului.

Grefa va comunica în mod similar cu avocaţii, în scris, în legătură cu orice solicitare de documente sau informaţii sau pentru orice explicaţie necesară legată de un caz.

Avocaţii trebuie să se asigure că răspund cu promptitudine întrebărilor Grefei. Dacă un avocat nu răspunde sau dă un răspuns târziu, Grefa poate considera că avocatul nu doreşte să continue solicitarea, iar cazul va fi eliminat de pe lista Curţii.

21. Cum se pot obţine măsuri provizorii?

În conformitate cu Articolul 39 al Regulamentului, Curtea poate emite măsuri provizorii care sunt obligatorii pentru statul în cauză. Măsurile provizorii sunt acordate numai în cazuri excepţionale, în special în ceea ce priveşte expulzarea şi extrădarea.

Curtea poate decide să indice statului în cauză că îndepărtarea solicitantului trebuie amânată.

Norme detaliate privind cererile pentru măsuri provizorii sunt stabilite într-o directivă emisă de preşedintele Curţii, modificată ultima dată în iulie 2011 şi anexata Regulamentului Curţii:
http://www.echr.coe.int/Documents/PD_interim_measures_ENG.pdf

Cererile de măsuri provizorii în temeiul Articolului 39 sunt rezolvate în scris. Refuzurile la cererile formulate în temeiul Articolului 39 nu pot fi atacate prin apel.

Cererile trebuie justificate şi trebuie să se precizeze în detaliu motivele pe care se bazează temerile solicitantului, natura riscurilor pretinse, precum şi prevederile Convenţiei pretinse că sunt sau vor fi încălcate.

Pentru ca cererea să fie luată în considerare de către Curte, hotărârile instanţelor naţionale şi ale altor organisme naţionale trebuie ataşate.

Cererile de măsuri provizorii trebuie trimise prin fax sau posta – nu prin e-mail – cât mai repede posibil după hotărârea finală naţională sau în mod excepţional chiar înainte de a fi luată ultima hotărâre, dacă situaţia este critică, pentru a acorda Curţii suficient timp de a aborda această chestiune.

Curtea a stabilit un număr de fax special pentru cererile de măsuri provizorii: +33 (0)3 88 41 39 00, de luni până vineri, între orele 8.00 şi 16.00. Cererile trimise după ora 16.00 nu vor fi prelucrate în aceeaşi zi. Avocaţii care solicita măsuri provizorii trebuie să răspundă fiecărei scrisori şi cereri de informaţii trimisă de către Grefa Curţii.

Dacă este posibil, avocaţii trebuie să informeze Curtea despre data şi ora la care va fi pusă în aplicare o decizie de deportare, expulzare sau extrădare.

În cazul în care o cerere de măsuri provizorii este respinsă, este necesară informarea Curţii dacă solicitarea de fond va continua.

22. Care sunt cerinţele pentru observaţii scrise (Articolul 38 al Regulamentului Curţii)?

Observaţiile scrise sunt necesare doar dacă o solicitare nu este clar inadmisibilă sau considerată repetitivă. Observaţii legate de admisibilitatea şi fondul cauzei vor fi solicitate prima dată de la guvernul pârât. Atunci când aceste informaţii sunt primite de către Cameră, Grefa le va transmite avocatului reclamantului.

Observaţiile scrise pot fi depuse numai în termenul stabilit de Preşedintele Camerei sau de către judecatorul-raportor.

O directivă modificată în septembrie 2008 stabileşte procedura pentru astfel de memorii. http://www.echr.coe.int/Documents/PD_written_pleadings_ENG.pdf

Toate documentele şi observaţiile solicitate de Curte trebuie trimise prin poştă în trei exemplare. Trebuie respectate cerinţele pentru memoriile scrise prevăzute în articolele 10-13 ale directivei. Reţineţi că dacă înscrisurile depăşesc 30 de pagini, trebuie ataşat un scurt rezumat.

În ceea ce priveşte conţinutul observaţiilor, Curtea urmează o procedură stabilită. Întrebările adresate de Curte trebuie răspunse cu precizie.

În primul rând avocatul reclamantului şi/sau Guvernul pârât pot fi solicitaţi de către Curte să răspundă la specifice întrebări factuale.

În al doilea rând, Curtea va cere observaţii scrise care vor fi furnizate în primul rând de către Guvernul pârât iar apoi reprezentantul reclamantului va fi invitat să răspundă.

Curtea stabileşte, în general, un termen limită pentru depunerea observaţiilor. Părţile pot solicita o prelungire a termenului, cu condiţia ca cererea să fie primită înainte de expirarea perioadei limită.

Avocatul reclamantului trebuie să informeze Curtea de orice dezvoltare a legislaţiei naţionale, care rezultă din jurisprudenţă, referitoare la obiectul cererii. Avocaţii trebuie să răspundă cu promptitudine oricărei scrisori trimise de Grefă. Orice întârziere sau eşec de a răspunde la corespondenţa trimisă de Grefă poate duce la eliminarea cazului de pe lista sau la declararea inadmisibilităţii acestuia.

Neinformarea Curţii despre fapte importante poate fi considerată un abuz al dreptului de recurs individual.

23. Cum trebuie depusă o solicitare privind satisfacţia echitabilă?

Pretenţiile de satisfacţie echitabilă trebuie făcute în momentul depunerii observaţiilor scrise.

Cu toate că nu este obligatoriu, în lumina criteriului de eligibilitate cu privire la despăgubiri, este recomandat ca solicitanţii să specifice în formularul de cerere dăuna care le-a fost cauzată. O cerere poate fi declarată inadmisibilă în cazul în care Curtea consideră că reclamantul nu a suferit niciun prejudiciu semnificativ (vezi articolul 35 al Convenţiei).

Pretenţiile de satisfacţie echitabilă trebuie solicitate în conformitate cu directiva emisă de Preşedintele Curţii în martie 2007. (Această directivă a fost modificată)

http://www.echr.coe.int/Documents/PD_satisfaction_claims_ENG.pdf

Pretenţiile pentru satisfacţie echitabilă vor fi acordate numai în cazul în care legislaţia internă a statului reclamat permite repararea doar parţială şi în cazurile în care este necesar să se facă acest lucru.

Articolul 60 al Regulamentului Curţii stabileşte termenul limită şi alte condiţii formale în ceea ce priveşte depunerea cererilor pentru satisfacţie echitabilă.

Curtea solicită ca cererile de satisfacţie echitabilă să fie detaliate şi însoţite de toate documentele justificative. Dacă cererile nu sunt detaliate şi susţinute nu va fi acordată nicio despăgubire. Satisfacţia

echitabilă poate fi acordată în legătură cu trei tipuri de pierderi sau daune: daune pecuniare, daune non-pecuniare (compensare pentru anxietate, neplăceri şi incertitudine ce rezulta din încălcarea dreptului), şi costuri şi cheltuieli.
În ceea ce priveşte prejudiciul material, Curtea poate decide în mod echitabil de a nu compensa întreaga pierdere suferită.
Curtea poate acorda o compensaţie unei persoane juridice pentru o daună non-pecuniară, cum ar fi deteriorarea reputaţiei companiei, incertitudine în planificarea deciziilor, tulburări ale managementului companiei şi crearea senzaţiei de anxietate şi neplăceri membrilor organelor de conducere ale companiei (vezi de ex., Comingersoll v Portugal, Cerere nr. 35382/97, hotărâre din 6 aprilie 2000). O pierdere de acest tip poate avea elemente subiective şi obiective şi nu se poate cuantifica exact.
Principiul aplicat în cererile de satisfacţie echitabilă este cel al restituirii in integrum: acela de a pune solicitantul în poziţia în care s-ar fi aflat dacă nu ar fi avut loc încălcarea dreptului. Acest principiu este specificat în directivă.
În ceea ce priveşte daunele non-pecuniare, Curtea va face o evaluare pe baze echitabile. Avocaţii trebuie să evalueze în mod obiectiv compensarea revendicată în cazul prejudiciilor pecuniare şi non-pecuniare, dar trebuie să fie conştienţi de faptul că şi în cazul în care evaluarea se bazează pe documente justificative, Curtea poate acorda o sumă mai mică decât suma solicitată.
În cazul în care nu se face nicio cerere de satisfacţie echitabilă, Curtea nu va acorda niciun fel de despăgubire. Compensaţiile pentru prejudiciile non-pecuniare sunt scutite de taxe. Pe de altă parte compensaţiile pentru prejudiciile pecuniare pot fi supuse impozitării. Despăgubirile pentru costuri şi cheltuieli sunt scutite de taxe pentru solicitant, însă sumele primite de avocaţi pot fi supuse impozitării.

24. Pot fi rambursate costurile şi cheltuielile?

Compensarea costurilor şi a cheltuielilor este specificata în directiva emisă de preşedintele Curţii. Dacă Curtea decide să acorde compensaţii pentru costuri şi cheltuieli, această compensaţie va fi calculată şi acordată în Euro. Poate include costul asistenţei juridice, precum şi costuri legale cum ar fi taxele de înregistrare la Curte.
Curtea poate dispune rambursarea costurilor şi cheltuielilor suportate de un solicitant în încercarea de a preveni o încălcare a drepturilor sau de a obţine despăgubiri, atât în procedurile naţionale cât şi în procedura în faţa Curţii.
Aşa cum este prevăzut în directivă, Curtea se ghidează după trei principii cheie în calcularea rambursării costurilor şi cheltuielilor. Cererile vor fi admise numai în cazul în care costurile şi cheltuielile au fost suportate efectiv pentru prevenirea unei încălcări sau pentru a obţine despăgubiri în urma unei încălcări şi în cazul în care acestea sunt rezonabile ca şi cuantum şi susţinute de chitanţe. În ceea ce priveşte onorariile avocaţilor, solicitantul trebuie să demonstreze că aceste taxe sau fost plătite şi că a fost obligat prin lege să le plătească.
Curtea are libertate în acordarea compensaţiilor pentru onorariile avocaţilor, care de multe ori duce la o compensare mai mică decât cea declarată de către solicitant, chiar şi în cazul în care cererile sunt evidenţiate şi susţinute de facturi şi note de onorarii. Curtea nu este legată de normele naţionale în ceea ce priveşte calcularea onorariilor avocaţilor.
Este necesar să se pună la dispoziţia Curţii notele de onorarii detaliate şi/sau facturi.

Curtea nu va dispune rambursarea taxelor plătite de un solicitant în ceea ce priveşte procedurile naţionale în cazul în care aceste taxe nu au legătură cu încălcarea Convenţiei.
În lumina celor menţionate mai sus, avocaţii nu trebuie să fie surprinşi de faptul că CEDO reduce frecvent compensaţiile de acest gen, chiar dacă afirmaţia pare justificată.
Plata compensaţiilor acordate de către Curte poate fi efectuată direct în contul bancar al solicitantului sau al avocatului său, în funcţie de intrucţiunile trimise la Grefa Curţii.

25. Cum şi în ce mod au loc audierile în faţa Curţii?

Audierile au loc doar în situaţii excepţionale. În majoritatea cazurilor nu va exista o audiere, deoarece procedurile în faţa Curţii se desfăşoară în principal în scris.
Cu toate acestea, audierile în faţa Camerelor au loc în unele cazuri. Audierile sunt obligatorii în cazurile din fata Marii Camere.
Articolele 63 până la 70 ale Regulamentului Curţii stabilesc modul în care trebuie efectuate audierile.
Audierile sunt în general publice, sub rezerva excepţiilor prevăzute în Regulamentul Curţii. Audierile durează în mod normal 2 ore.
Solicitanţii nu sunt obligaţi să se prezinte personal.
Este prevăzută traducerea simultană în limbile engleză şi franceză, dar cu permisiunea Curţii, avocaţii pot folosi o limbă oficială a unui stat membru al Consiliului Europei.
Înscrisurile la care se va face referire trebuie să fie primite de către Grefă cu nu mai târziu de 24 de ore înainte de şedinţă, pentru a permite comunicarea acestora interpreţilor. Aceste înscrisuri nu trebuie urmate cuvânt cu cuvânt în timpul audierii.
Comentariile scrise nu pot fi depuse în timpul audierilor, în afară de cazul în care acest lucru este cerut de către Curte. Durata şedinţei este stabilită de Preşedinte în acord cu părţile înainte de audiere. De regulă perioada de timp acordată fiecărei părţi este de 30 de minute, iar fiecare parte are 10 minute suplimentare pentru a răspunde.
De obicei va fi o pauză în cadrul şedinţei, după timpul alocat avocaţilor şi după intrebarile membrilor Camerei, pentru a permite avocaţilor să se pregătească să răspunde la aceste întrebări. Avocaţii nu sunt obligaţi să poarte robe, dar sunt liberi să facă acest lucru, dacă doresc.
Cheltuielile de deplasare ale solicitanţilor vor fi rambursate în cazul în care instanţa hotărăşte împotriva guvernului pârât.
Toate audierile sunt înregistrate şi pot fi transmise în direct sau vizionate după eveniment.

26. Este posibil să se ceară ca un caz să fie trimis în faţa Marii Camere, şi dacă da, cum trebuie procedat?

În conformitate cu Articolul 43 al Convenţiei, cererile de trimitere în faţa Marii Camere sunt analizate de un complet de judecată format din cinci judecători ai Mării Camere. Cererea trebuie făcută în termen de 3 luni de la hotărârea Camerei. Cererile vor fi aprobate doar în cazurile care sunt excepţionale din cel puţin o privinţă. Completul de judecată va lua această cerinţă în considerare când analizează solicitările. Decizia Camerei că o solicitare este inadminisibila, constatările de fapt ale Camerei şi hotărârile care aplică jurisprudenţa bine stabilită, nu pot fi trimise la Marea Cameră.
În perioada 1 noiembrie 1998 – când Protocolul nr. 11 a intrat în vigoare – şi octombrie 2011, completul de judecată a analizat 2129 de cereri de trimitere în faţa Marii Camere. Doar 110 au fost acceptate şi au

dus la trimiterea cazului în faţa Marii Camere. (Vezi “Practica generală urmată de completul de judecată a Marii Camere în luarea deciziilor de aprobare sau respingere a cererilor în conformitate cu Articolul 43 al Convenţiei”, publicată de Curte în octombrie 2011.)
http://www.echr.coe.int/Documents/NoteGC_ENG.pdf

27. Pot solicitanţii să obţină asistenţă juridică cu privire la procedurile din faţa Curţii?

Curtea nu acordă asistenţă juridică la începutul procedurilor. În etapele ulterioare ale procedurilor, după ce Curtea a decis să comunice o cerere guvernului în cauză, cu scopul de a obţine observaţiile scrise ale acestuia, solicitanţii pot primi asistenţă juridică dacă nu îşi pot permite un avocat şi dacă Curtea consideră că este necesar să acorde o astfel de asistenţă pentru desfăşurarea corespunzătoare a cazului. Articolele 100 până la 105 ale Regulamentului Curţii stabilesc detaliile pentru o astfel de asistenta juridică.

Preşedintele Camerei poate acorda asistenţă juridică doar după ce Guvernul pârât a înaintat observaţiile scrise în legătură cu solicitarea.

Solicitantul trebuie să completeze iar autorităţile naţionale trebuie să ateste o declaraţie indicând veniturile solicitantului, resursele financiare şi angajamentele financiare faţă de persoanele aflate în întreţinerea lui.

Preşedintele Camerei poate solicita Guvernului pârât să facă comentarii cu privire la cererea de asistenţă juridică.

Grefierul va informa părţile dacă asistenţa juridică este aprobată sau refuzată. Grefierul va determina rata taxei în vigoare şi orice plăţi necesare cu privire la deplasare, cazare şi alte cheltuieli.

Trebuie remarcat faptul că suma alocată cu titlul de asistenţă juridică este mică şi reprezintă doar o contribuţie la costurile legale. Orice sumă primită ca asistenta juridică va fi dedusă din compesaţia ce poate fi acordată cu titlul de satisfacţie echitabilă pentru costuri şi cheltuieli.

28. Se poate ajunge la un acord amiabil în cazurile aduse în faţa Curţii?

Articolul 62 al Regulamentului Curţii stabileşte condiţiile în care se poate ajunge la un acord între solicitant şi statul reclamat, astfel încât disputa să se încheie.

Curtea încurajează mereu ca părţile să ajungă la un acord amiabil.

Negocierile acordului sunt confidenţiale şi pot duce la o plată financiară în cazul în care Curtea consideră că în ceea ce priveşte drepturilor omului investigaţiei solicitării nu necesită continuare.

Avocaţii joacă un rol cheie în cadrul negocierilor acordului. Ei trebuie să fie în măsură să ofere consultanţă clienţilor cu privire la acceptarea acordului, în special cu privire la valoarea unei oferte înaintate de Guvernul pârât.

29. Ce este o declaraţie unilaterală?

Acolo unde s-a eşuat în atingerea unui acord amiabil, Guvernul pârât poate înainta Curţii o declaraţie unilaterală în conformitate cu Articolul 62A din Regulament. Printr-o asemena declaraţie, Guvernul pârât recunoaşte că a existat o încălcare a Convenţiei şi se obligă să furnizeze solicitantului o compensaţie adecvată.

O declaraţie unilaterală este depusă de obicei după ce negocierile pentru atingerea unui acord amiabil eşuează şi poate fi propusă în etapa procedurilor de stabilire a satisfacţiei echitabile.

Înaintarea declaraţiei unilaterale este publică (spre deosebire de negocierile confidenţiale ale acordului, efectuate în vederea unuei soluţionări amiabile).

30. Publicaţii utile ale Curţii

Site-ul CEDO ofer o multime de publicaţii care pot fi de interes pentru avocati în timpul creării solicitărilor sau in timpul procedurilor în faţa instanţelor naţionale.

a) Notă informativă cu privire la jurisprudenţă

Această publicaţie lunară conţine transcrierile proceselor (hotărâri, decizii adminisbile, cazuri comunicate si cazuri aflate in curs in faţa Marii Camere) şi poate fi considerată de interes. Fiecare transcriere conţine un scurt cuprins şi este clasificată după Articolele Convenţiei la care se referă cazul, precum şi după cuvinte cheie. Nota informativă cu privire la jurisprudenţă oferă de asemenea şi ştiri despre Curte si publicaţii ale Curţii.

b) Ghidul admisibilităţii

Acest ghid practic despre criteriile pe baza cărora se admit cazurile este dedicat avocatilor care doresc să înainteze un caz Curţii. Prezintă criteriile pe baza cărora o solicitare poate fi admisă.

c) Rapoarte de cercetare cu privire la jurisprudenţă

Acestea sunt rapoarte redactate de către divizia de cercetare a Curtii. Rapoartele nu sunt obligatorii pentru Curte. Ele acoperă jurisprudenţa relevantă cazurilor pe rol cât şi pe cea a cazurilor judecate.

d) Fişe informative, ghiduri și rapoarte cu privire la jurisprudență

Serviciul de presă redactează fişe informative după temă cu privire la jurisprudenţă cât şi la cazurile aflate pe rol. Există de asemena ghiduri şi rapoarte cu privire la jurisprudenţă.

e) Publicaţii ale CEDO în colaborare cu ADF

- ***Ghidul legii europene împotriva discriminării***
  Acest ghid – publicat împreună cu Agenţia Europeană pentru Drepturi Fundamentale în 2010 – este primul ghid complet pentru legea antidiscrimare europeană. Acoperă jurisprudenţa europeană, contextul tipurilor de discriminare şi eventualele apărări, precum şi sfera de aplicare a legii, inclusiv persoanele care sunt protejate şi motivele discriminării, cum ar fi sex, handicap, vârstă, rasă şi naţionalitate. Versiunea actualizată a manulului acoperă jurisprudenţa din perioada iulie 2010 – decembrie 2011.
- ***Ghidul privind legea europeană care se referă la cererile de azil, graniţe şi imigrare***
  Acest ghid – a doua publicaţie în colaborare cu ADF – este primul ghid complet care acoperă legea europeană privind azilul, graniţele şi imigrarea. Se concetrează asupra legilor relevante cetăţenilor ţărilor membre şi non-membre ale Uniunii Europene şi acoperă o variată gamă de subiecte, printre care accesul la procedurile de azil, deportările forţate, încarcerările şi resctricţiile privind dreptul la libera circulaţie.
- ***Ghidul european privind protecţia datelor personale***
  Servind ca sursă principală de referinţă, scopul acestui ghid este de a creşte gradul de conştientizare şi îmbunătăţire a cunoştinţelor privind normele de protecţie a datelor în Uniunea Europeană şi state membre ale Consiliului Europei. Acesta este conceput pentru jurişti nespecializaţi , judecători, autorităţile naţionale pentru protecţia datelor şi altor persoane care lucrează în domeniul protecţiei datelor.

f) Biblioteca Curţii

Înfiinţată în 1966, biblioteca a fost construită pe baza unei substanţiale colecţii literare privind drepturile omului. Accesul se face doar pe baza unei programări.

g) Baza de date HUDOC de pe site-ul Curţii

http://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=caselaw/HUDOC&c=ene

Baza de date HUDOC oferă acces la jurisprudenţa Curţii Europene pentru Drepturile Omului şi Comitetului Ministerial.

Problemele juridice abordate în fiecare caz sunt rezumate într-o listă de cuvinte cheie. Cuvintele cheie sunt luate dintr-un lexicon de termeni pe care îl puteţi găsi în textele Convenţiei şi Protocoalelor.

h) Programul HELP [AJUTOR] (vezi întrebarea 14)

Conţinutul si executarea hotărârilor CEDO în cazul solicitărilor individuale - apeluri împotriva unor astfel de hotărâri

31. Pot fi atacate hotărârile CEDO?

Deciziile de inadmisibilitate și hotărârile pronunțate de Comisiile sau Marea Cameră nu pot fi atacate. Totuşi, în cazul în care o Cameră a emis o hotărâre, părțile pot solicita trimiterea cauzei în fața Marii Camere pentru reexaminare. O astfel de reexaminare este excepțională (vezi întrebarea 26).

32. Care este conținutul principal al unei hotărâri a CEDO?

Într-o hotărâre, CEDO va menționa dacă a avut loc o încălcare din partea statului pârât, și dacă da, care articole ale Convenției sau a Protocoalelor au fost încălcate. În cazul în care un solicitant a făcut o cerere pentru compensare echitabilă, CEDO va menționa, de asemenea, dacă solicitantul îi va fi atribuită aceasta (de obicei, prin intermediul unei compensații bănești) de la statul pârât.

33. Ce altceva ar putea conţine o hotărâre a CEDO?

În caz de deficiențe sistemice, de obicei, de natură legislativă, CEDO poate mandata ca un stat să adopte, modifice sau să abroge legislația. În cazuri excepționale, Curtea poate stabili un termen limită pentru această acțiune. În procesul legiferării, statele sunt obligate în temeiul Convenției, astfel cum a fost interpretată de CEDO, sub rezerva unei marje de apreciere. În cazuri excepționale, CEDO poate mandata ca un stat să ia măsuri specifice, cum ar fi eliberarea a unui solicitant din detenție sau punerea în aplicare a dreptului unui solicitant de a avea acces la un copil pe care îl au în custodie. Curtea nu este competentă să anuleze vreo lege sau hotărâre naționale (vezi întrebarea 36).

34. Ce este o hotărâre pilot?

Procedura de judecată pilot este urmată în cazul în care Curtea primește un număr semnificativ de solicitări care decurg din aceeași cauză fundamentală, sau în cazul în care faptele unei solicitări relevă existența unei probleme structurale sau sistemice sau alte disfuncții similare din statul în cauză, care pot da naștere la solicitări similare. Curtea poate alege apoi una sau mai multe solicitări pentru a fi tratate prioritar, amânând restul. Ocupându-se cu cu cazurile prioritare, Curtea va încerca să ajungă la o soluție care se extinde dincolo de cazul particular, astfel încât să acopere toate cazurile similare, care ridică aceeași problemă. Atunci când pronunță hotărârea pilot, CEDO va mandat statul să-și alinieze legislația la cerințele Convenției, astfel încât toți ceilalți solicitanți actuali sau potențiali, să fie compensaţi. În cazul în care statul nu ia măsuri adecvate, CEDO se va pronunța împotriva sa în toate solicitările amânate. Curtea poate, în orice moment pe parcursul procedurii de judecată pilot, să examineze o solicitare amânată, în cazul în care interesele unei administrări adecvate a justiției o cer. În cazul în care părțile cazului pilot ajung la o înțelegere amiabilă, o astfel de înțelegere trebuie să cuprindă o declarație a statului cu privire la punerea în aplicare a măsurilor generale identificate în hotărârea pilot, și trebuie stabilite căile de atac care urmează să fie prevăzute și pentru alți solicitanți actuali sau potențiali.

35. Cum poate fi inițiată procedura de judecată pilot?

CEDO va decide *din oficiu* dacă se va iniția procedura de judecată pilot.Un avocat poate, totuși, să ceară CEDO să adopte procedura de judecată pilot, pe baza faptului că acest caz al solicitantului este reprezentativ pentru o multitudine de alte cazuri cu aceeași cauză rădăcină în dreptul intern.

36. Poate CEDO invalidă legi sau hotărâri ale instanțelor naționale care încalcă Convenția?

Nu. CEDO poate doar declara că anumite acțiuni, omisiuni, legi sau decizii judecătorești din partea unui stat încalcă Convenția. Ea nu poate invalidă sau anula astfel de acte. Cu toate acestea, statele sunt obligate în temeiul constatărilor CEDO, astfel încât trebuie să se asigure că încălcările în curs de desfășurare ale Convenției încetează, și că astfel de încălcări nu vor mai avea loc în viitor.

37. Cine este responsabil pentru executarea hotărârilor CEDO?

Statul în cauză este cel care este responsabil pentru executarea hotărârilor CEDO. La punerea în aplicare ale hotărârilor CEDO, statele au o marjă de apreciere, cu excepția cazului în CEDO a mandatat măsuri sau acțiuni specifice. Pentru fiecare caz, statele trebuie să se asigure că încălcările existente ale Convenției au încetat și că încălcările viitoare sunt prevenite. (A se vedea "Execution of Judgments of the European Court of Human Rights ['Executarea hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului]", pe site-ul Consiliului Europei)

38. Ce trebuie să facă un stat atunci când CEDO a constatat că una sau mai multe decizii ale instanțelor naționale sau acte administrative încalcă Convenția?

În cazul în care acțiunea administrativă a statului sau o decizie a unei instanțe naționale continuă să încalce drepturile conferite de Convenție ale unui solicitant, chiar și după hotărârea CEDO și acordarea de despăgubiri, statul trebuie să asigure că decizia sau acțiunea să poată fi redeschise. Multe state au deja norme procedurale pentru redeschiderea unor proceduri administrative sau proceduri judiciare, ca urmare a unei hotărâri negative din partea CEDO. Atunci când acte sau decizii sunt redeschise, toate instanțele și celelalte autorități naționale sunt obligate să respecte Convenția, astfel cum a fost interpretată de CEDO. În cazul în care încălcarea afectează alte cazuri, statul este obligat să ia măsuri generale pentru a opri aceste încălcări, de exemplu, prin schimbarea dreptului intern (vezi întrebarea 33).

39. Ce trebuie să facă un stat dacă CEDO constată că legislația internă încalcă Convenția?

Statul va trebui în primul rând să analizeze dacă o încălcare a Convenției poate fi evitată (în cazul de față și, în toate cazurile viitoare), prin interpretarea dreptului intern relevant, în conformitate cu Convenția. În cazul în care modul de redactare a legislației nu permite o astfel de interpretare, statul ar trebui să modifice legislația în sensul hotărârii CEDO.

40. Cum trebuie să procedeze un Stat dacă CEDO constată că constituţia acestuia încalcă Convenţia?

Statul trebuie să modifice prevederile relevante ale constituţiei sale, excepţie făcând cazul în care acestea pot fi interpretate într-un mod ce este în concordanţă cu Convenţia. Dreptul constituţional naţional trebuie să se conformeze Convenţiei, indiferent de locul pe care îl ocupă Convenţia în ierarhia proprie a legilor (de ex. indiferent dacă Statul considera Convenţia ca fiind superioară, la acelaşi nivel sau sub constituţia proprie).

41. Cine monitorizează respectarea de către Stat a hotărârilor CEDO?

Comitetul de Miniştrii al Consiliului European este responsabil cu supervizarea punerii în aplicare a hotărârilor luate de CEDO.

42. Care este abordarea Comitetului de Miniştrii cu privire la obligaţia sa de supervizare?

Comitetul de Miniştrii se sfătuieşte cu Statul în cauză şi cu departamentul competent al Consiliului European cu privire la modul în care ar trebui aplicată o hotărâre şi cum ar trebui evitate viitoare încălcării ale Convenţiei. În acest sens, măsuri individuale pot fi specificate. Comitetul de Miniştrii va verifica apoi dacă astfel de măsuri au fost luate, iar, dacă nu, va sancţiona Staul (în cazul în care dificultăţi în interpretarea unei hotărâri a Curţii împiedică aplicarea acesteia, vezi întrebarea 44).

43. Ce se poate face dacă un Stat nu îşi respectă obligaţia de a plăti compensaţii financiare?

Avocatul poate sesiza Comitetul de Miniştrii, care va solicita apoi în mod oficial ca Statul să îşi îndeplinească obligaţia de a plăti. Dacă o astfel de cerere nu are succes, Comitetul de Miniştrii poate solicita, în baza unei decizii cu o majoritate de două treimi, ca CEDO să se pronunţe cu privire la faptul că Statul a refuzat să aplice hotărârea CEDO. Această opţiune a fost introdusă cu Protocolul 14 în 2010 şi nu a fost încă testată în practică.

44. Ce se poate face dacă un Stat nu a remediat în mod corespunzător o încălcare a Convenţiei, sau dacă aplicarea unei hotărâri a CEDO este împiedicată de dificultăţile legate de interpretarea ei?

Cum Statele dispun de o marjă de apreciere în ceea ce priveşte aplicarea hotărârilor CEDO, amploarea măsurilor pe care un Stat le ia poate depinde de interpretarea proprie a hotărârii. În cazul în care există un dezacord între un solicitant şi un Stat cu privire la interpretarea unei hotărâri şi consecinţele care decurg din aceasta, solicitantul sau avocatul poate depune o cerere la CEDO pentru interpretarea hotărârii în termen de un an până când hotărârea devine finală. În baza unei decizii cu o majoritate de două treimi, Comitetul de Miniştrii poate sesiza CEDO cu privire la o problemă de interpretare. Dreptul Comitetului de Miniştrii de a solicita ca CEDO să determine dacă un Stat Membru a respectat o hotărâre se extinde la întrebarea dacă măsurile luate pentru aplicarea hotărârii sunt corespunzătoare şi suficiente.

45. Ce se poate face dacă există greşeli în deciziile sau hotărârile Curţii?

Curtea poate rectifica greşeli de redactare, greşeli de calcul sau greşeli evidente în ceea ce priveşte o decizie sau o hotărâre din propria iniţiativă sau la solicitarea uneia dintre părţi, în cazul în care o astfel de solicitare se face în termen de o lună de la decizie sau hotărâre.

Articolul 81 din Regulamentul Curţii stabileşte procedura ce trebuie urmată cu privire la corectarea erorilor în cazul deciziilor şi hotărârilor.

46. Poate una dintre părţii să ceară ca o hotărâre să fie revizuita?

Articolul 80 din Regulamentul Curţii stabileşte circumstanţele în care una dintre părţi poate solicita Curţii revizuirea hotărârii într-un caz stabilit. O parte poate face acest lucru atunci când un fapt care prin natura sa ar fi putut avea o influenţă decisivă aspura rezultatului unui caz a fost descoperit şi care la momentul hotărârii nu era cunoscut de către Curte şi nu putea fi cunoscut în mod rezonabil nici de către o parte.

47. Poate un stat refuza să pună în aplicare o hotărâre a CEDO pe motiv că, în conformitate cu cea mai înalta curte sau cu curtea constituţională a Statului nu există nicio încălcare a dreptului constituţional naţional sau a Convenţiei?

Un Stat este obligat să respecte o hotărâre la care este parte şi astfel curţile supreme şi constituţionale ale acestuia sunt legate de interpretarea CEDO a Convenţiei şi a concluziilor cu prvire la încălcarea Convenţiei. Există multe State în care protecţia drepturilor omului prevăzută de Convenţie depăşeşte protecţia oferită de către constituţiile naţionale. În cazul în care CEDO sau curţile supreme sau constituţionale ale unui Stat sunt de părere că constituţia Statului încalca Convenţia (în interpretarea CEDO), instanţele naţionale ar trebui să interpreteze în primul rând constituţia natonala în concordanţă cu Convenţia. Dacă şi în măsura în care acest lucru nu este posibil, Statul ar trebui să îşi modifice constituţia pentru a o aduce în conformitate cu Convenţia (în interpretarea CEDO). Acest lucru este valabil chiar şi acolo unde constituţia naţională a Statului are un rang superior în ierarhia legilor Statului faţă de Convenţie (vezi întrebarea 40).